

LAKI AHVENANMAAN VALTIONVIRASTOSTA

Yksityiskohtaiset perustelut

1 §. Toiminta-ajatus ja toimialue. Pykälässä säädettäisiin Ahvenanmaan valtionviraston toiminta-ajatukselta ja viraston toimialueelta. Nykytilaa vastaavasti toimisi Ahvenanmaan maakunnassa valtion aluehallinnon viranomaisena Ahvenanmaan valtionvirasto. Vaikka Ahvenanmaan valtionvirastosta ehdotetaan säädettäväksi nykyisestä poiketen omassa laissaan, olisi kyse nykyisen Ahvenanmaan valtionviraston toiminnan ja sen olemassa olon jatkumisesta, ei uuden viraston perustamisesta.

Pykälän 1 momentin mukaan Ahvenanmaan valtionvirasto hoitaisi monialaisena valtion hallintoviranomaisena lainsäädännön toimeenpano- ja valvontatehtäviä Ahvenanmaan maakunnassa. Monialaisena valtion hallintoviranomaisena toimimisella tarkoitettaisiin ehdotetussa pykälässä sitä, että virasto hoitaa usealle eri hallinnonalalle kuuluvia tehtäviä. Luonteeltaan valtionvirastolle osoitetut eri hallinnonalojen tehtävät ovat lainsäädännön toimeenpano- ja valvontatehtäviä kuten esimerkiksi erilaisia lupa-, rekisteröinti- ja muita valvontatehtäviä, erinäisiä oikeusturvatehtäviä sekä verojen ja maksujen kantoon liittyviä tehtäviä. Valtionviraston toimialoista säädettäisiin ehdotetun lain 2 §:ssä ja viraston varsinaisista tehtävistä muussa lainsäädännössä.

2 §. Toimiala ja tehtävät. Pykälä sisältäisi Ahvenanmaan valtionviraston toimialan ja tehtävien yleisluonteisen määrittelyn. Koska valtionviraston tehtäväkenttä ja sitä koskeva lainsäädäntö on laaja, tapahtuisi tehtävien yksityiskohtainen määrittely nykyiseen tapaan erityislainsäädännön kautta.

Pykälän 1 momentin mukaan Ahvenanmaan valtionvirasto hoitaisi sille erikseen säädettyjä tehtäviä kuudella laissa lueteltavalla toimialalla. Näitä toimialoja olisivat rekisterihallinto, holhoustoimi, veronkanto, alkoholihallinto, liikennehallinto ja maataloushallinto. Kysymys on maataloushallinnon tehtäviin sisältyvää ehdotettua laajennusta lukuun ottamatta tehtävistä, joita Ahvenanmaan valtionvirasto on nykyisinkin hoitanut.

Rekisterihallintolain (166/1996) 3 §:n 2 momentin mukaan Ahvenanmaan maakunnassa maistraatille säädettyjä tehtäviä hoitaa Ahvenanmaan valtionvirasto, jollei erikseen toisin säädetä. Ehdotetun lain 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa rekisterihallintotehtävillä tarkoitettaisiin Ahvenanmaan valtionvirastolle kuuluvia väestökirjanpidon sekä muun rekisterihallinnon paikallisviranomaistehtäviä. Väestökirjanpitotehtävien lisäksi rekisterihallinnon tehtävillä tarkoitettaisiin esimerkiksi valtionvirastolle vaalilainsäädännössä kuuluvia tehtäviä sekä sille nimilain (694/1985), transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta annetun lain (563/2002), uskonnonvapauslain (453/2003) ja kuolleeksi julistamisesta annetun lain (127/2005) annetun lain nojalla kuuluvia tehtäviä.

Holhoustoimen tehtävillä viitattaisiin Ahvenanmaan valtionviraston holhousviranomaistehtävään. Holhoustoimesta annetun lain (442/1999) 84 §:n 3 momentin mukaan Ahvenanmaan maakunnassa holhousviranomaisen tehtäviä hoitaa lääninhallitus.

Ahvenanmaan valtionvirastolle kuuluvilla veronkantotehtävillä viitattaisiin esimerkiksi valtionvirastolle ajoneuvoverolaissa (1281/2003) säädettyihin veronkantoviranomaistehtäviin sekä polttoainemaksusta annetun lain (1280/2003) mukaisiin tehtäviin.

Alkoholihallinnon tehtävillä viitattaisiin Ahvenanmaan valtionvirastolle alkoholilain () nojalla kuuluviin xxxx¹

Liikennehallinnon tehtävillä tarkoitettaisiin Ahvenanmaan valtionvirastolle kuuluvia alusrekisterilain (512/1993) ja liikennekaaren (xxx/xxxx) mukaisia tehtäviä.

Maataloushallinnon tehtävillä tarkoitettaisiin jo nykyisin Ahvenanmaan valtionvirastolle kuuluvia maaseutuyrittäjien luopumistuesta annetun lain (1293/1994), maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain (612/2006) ja maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain (192/2013) mukaisia maaseutuhallinnon tehtäviä. Lisäksi tehtävillä tarkoitettaisiin Ahvenanmaan valtionvirastolle säädettäväksi ehdotettuja sellaisten valtakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvien maataloustukien myöntämiseen liittyviä tehtäviä, joita nykyisin ovat hoitaneet Ahvenanmaan maakunnan kuntien viranomaiset, kuten Euroopan unionin suorista tuista maataloudelle annetun lain (193/2013) nojalla myönnettävät viljelijätuet.² Ahvenanmaan valtionvirastolla säilyisi edelleenkin tehtävinä sille nykyisin maatalouden tukien toimeenpanosta annetussa laissa (192/2013) säädetyt tehtävät, kuten tukioikeuksien myöntämiseen ja viljelijätukien valvontaan liittyvät tehtävät. Viljelijätukiin liittyvät tehtävät ovat maksajavirastotehtäviä, joiden hoitamisen osalta Ahvenanmaan valtionviraston ja Maaseutuviraston (maksajavirasto) välillä on tälläkin hetkellä tehtynä maksajavirastosopimus. Vuoden 2019 alusta lukien maksajavirastosopimuksessa sovittaisiin myös Ahvenanmaan valtionvirastolle maakunnan kunnilta maakuntaudistuksen yhteydessä siirtyvien viljelijätukitehtävien hoitamisesta.

Pykälän 2 momentin mukaan Ahvenanmaan valtionvirasto hoitaisi myös muita erikseen säädetyjä oikeusturvatehtäviä. Säännös on tarpeen sen vuoksi, että 1 momentissa kuvatut toimialat eivät kata kaikkia Ahvenanmaan valtionvirastolle kuuluvia oikeusturvatyyppejä tehtäviä, vaan valtionvirastolle on erikseen säädetty esimerkiksi osakeyhtiölaissa ja asunto-osakeyhtiölaissa eräitä yhteisöoikeudellista vähemmistösuojaa koskevia tehtäviä sekä rahan, arvo-osuuksien, arvopaperien tai asiakirjain tallettamisesta velan maksuna tai vapautumiseksi muusta suoritusvelvollisuudesta annetun lain (281/1931) mukaisia niin sanottuja maksutalletustehtäviä. Näitä tehtäviä Ahvenanmaan valtionvirasto on hoitanut aluehallintovirastoista annetun lain (896/2009) 16 §:n 1 momentin nojalla. Manner-Suomessa vastaavat tehtävät on ehdotettu kuulumaan jatkossa Valtion lupa-, ja valvontavirastolle.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin valtionviraston tehtävästä varautumisen yhteensovittamisessa maakunnassa ja siihen liittyvän yhteistoiminnan järjestämisessä. Ahvenanmaan maakunnassa on aluehallintovirastoista annetussa laissa (896/2009) tarkoitettuna valtionhallinnon viranomaisena Ahvenanmaan valtionvirasto. Virasto hoitaa aluehallintovirastoista annetun lain 4 §:ssä tarkoitettuja tehtäviä, jotka Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) mukaan kuuluvat valtakunnan toimivaltaan. Itsehallintolain 27 §:n mukaan valtakunnalla on lainsäädäntövalta muun muassa asioissa, jotka koskevat väestönsuojelua, puolustus- ja rajavartiolaitosta ottaen huomioon lain 12 §:n säännökset, järjestysvallan toimintaa valtion turvallisuuden varmistamiseksi, puolustustilaa ja valmiutta poikkeusolojen varalta. Kun aluehallintovirastoista annettu laki kumotaan, säädettäisiin Ahvenanmaan valtionviraston tehtäväksi nykyisen aluehallintovirastoista annetun lain 4 § 2 mom. 3 kohdan mukaiset valtakunnan toimivaltaan kuuluvat alueelliset varautumistehtävät. Ahvenanmaan valtionviraston varautumisen yhteensovittamiseen ja siihen liittyvän yhteistoiminnan järjestämiseen kuuluvat tehtävät säilyisivät siten nykytilaan nähden entisellään. Varautumista koskevien tehtävien hoitamis-

¹ Asian valmistelu kesken: Alkoholilainsäädännön kokonaisuudistus kesken, perustelutekstiä täydennetään siinä tehtävien ratkaisujen mukaisesti.

² Asian valmistelu kesken.

ta koskee itsehallintolain nojalla annettu tasavallan presidentin asetus poikkeusoloihin varautumista koskevien tehtävien hoitamisesta Ahvenanmaan maakunnassa (900/2000). Sopimusasetuksessa säädetään valtakunnan viranomaisille kuuluvien valmisteluluonteisten tehtävien, jotka kuuluvat väestönsuojeluun, huoltovarmuuteen tai yleiseen poikkeusoloihin varautumiseen, hoitamisesta maakunnan ja valtakunnan viranomaisten kesken yhdessä.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin, että Ahvenanmaan valtionvirastolla voi olla myös muita erikseen säädettyjä tehtäviä. Esimerkkinä tällaisista muista säädetyistä tehtävistä ovat julkisen notaarin tehtävät. Julkisesta notaarista annetun lain (420/2014) 1 §:n 2 momentin mukaan Ahvenanmaan maakunnassa julkisia notaareita ovat Ahvenanmaan valtionviraston määräämät Ahvenanmaan valtionviraston virkamiehet. Ahvenanmaan valtionvirastolle on säädetty tehtäviä myös Ahvenanmaan itsehallintolain 32 §:n tarkoittamin sopimusasetuksin. Lisäksi Ahvenanmaan itsehallintolaki sisältää säännöksiä maaherran tehtävistä. Maaherran tehtäviin liittyen Ahvenanmaan valtionvirasto hoitaa muun muassa eräitä Ahvenanmaan valtuuskuntaan liittyviä tehtäviä.

3 §. Toimipaikka. Ehdotetun säännöksen mukaan Ahvenanmaan valtionviraston toimipaikka sijaitsee Maarianhaminassa. Nykyisin Ahvenanmaan valtionviraston toimipaikasta on säädetty vastaavan sisältöisesti aluehallintovirastoista annetussa valtioneuvoston asetuksessa (906/2009).

4 §. Yleishallinnollinen ohjaus. Ehdotetun säännöksen mukaan Ahvenanmaan valtionviraston yleishallinnollisesta ohjauksesta vastaisi valtiovarainministeriö. Tämä vastaisi nykytilaa. Yleishallinnollisella ohjauksella tarkoitettaisiin nykyistä vastaavasti sitä, että Ahvenanmaan valtionvirasto kuuluisi valtiovarainministeriön toimialalle siinä merkityksessä, kuin ministeriöiden välisestä toimialajajosta säädetään valtioneuvostosta annetussa laissa (175/2003) ja sen perusteella annetussa valtioneuvoston ohjesäännössä (262/2003). Tämä koskisi esimerkiksi viraston hallintoa ja sen järjestämistä koskevaa normiohjausta. Yleishallinnollinen ohjaus pitäisi sisällään myös sen, että valtiovarainministeriö vastaisi Ahvenanmaan valtionviraston tulosohjauksen koordinoinnista.

5 §. Toiminnallinen ohjaus. Pykälässä säädettäisiin Ahvenanmaan valtionviraston tehtävien sisällöllisestä ohjauksesta ja valvonnasta. Toiminnallisessa ohjauksessa on kysymys viraston sektorikohtaista operatiivista toimintaa kuten tehtävien ja toimintojen hoitamista sekä palvelujen järjestämistä ja tuottamista koskevasta ohjauksesta ja valvonnasta, josta vastaisivat toimialoittain asianomaiset ministeriöt tai se keskushallinnon virasto, jonka tehtäväksi ohjaus on erikseen säädetty tai määrätty.

Ahvenanmaan valtionvirastolle on säädetty oikeusministeriön, valtiovarainministeriön, maa- ja metsätalousministeriön, liikenne- ja viestintäministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonaloille kuuluvia tehtäviä. Vastuu näiden tehtävien ohjaamisesta ja valvomisesta kuuluisi kullekin ministeriölle toimialallaan. Toimivaltainen toiminnallisesti ohjaava ministeriö tai keskushallinnon virasto määräytyisi erityislainsäädännön ja ministeriöiden osalta myös valtioneuvoston ohjesäännön toimialajaon mukaisesti.

Toiminnallinen ohjaus pohjautuisi valtionviraston kanssa tehtävällä tulossopimuksella sovittuihin valtionviraston ohjauksen yleisiin linjauksiin. Toiminnallisessa ohjauksessa ei siten voitaisi poiketa tulossopimuksessa asetetuista tavoitteista eikä määrätä niiden kanssa ristiriidassa olevasta toiminnasta. Toiminnallisessa ohjauksessa olisi keskeistä viraston ja ohjaavan ministeriön välinen aktiivinen vuorovaikutus. Toiminnallinen ohjaus olisikin tyypillisimmillään tavanomaista päivittäiseen ja operatiiviseen toimintaan liittyvää suoraa ohjausta ja neuvontaa (informaatio-ohjaus) sekä ministeriön ja viraston virkamiesten keskinäistä yhteistyötä.

Lisäksi ehdotetaan säädettäväksi, että valtiovarainministeriö huolehtisi nykytilaa vastaavasti valtionviraston yhteisiä toimintoja ja muita viraston yhtenäisen toiminnan kannalta tarpeellisia toimenpiteitä koskevasta toiminnallisesta ohjauksesta. Tällaisilla valtiovarainministeriön toiminnalliseen ohjaukseen kuuluvilla toiminnoilla tai toimenpiteillä tarkoitettaisiin esimerkiksi valtionviraston talous-, henkilöstö- ja toimitilahallinnon, tietohallinnon, tietopalvelun, viestinnän tai hankintatoimen tehtäviä taikka muita vastaavia yhteisiä tukitehtäviä.

6 §. Tulossopimus. Pykälässä säädettäisiin Ahvenanmaan valtionviraston ohjausasiakirjana toimivasta tulossopimuksesta sekä sen laatimismenettelystä. Tulossopimuksella tarkoitettaisiin valtion talousarviosta annetun valtioneuvoston asetuksen (1243/1992) 11 §:ssä tarkoitettua asiakirjaa. Nykyisinkin Ahvenanmaan valtionvirastolle laaditaan pykälän 1 momentin ehdotettua säännöstä vastaavasti viraston yleistä suunnittelua, ohjausta ja järjestämistä varten hallituksen toimikaudeksi tulossopimus, jonka sisältö tarkistetaan tarvittaessa vuosittain ottaen huomioon valtiontalouden kehukset ja valtion talousarvio. Tulossopimuksen tarkistus tehdään valtionviraston kanssa käytävien vuosittaisten tulosneuvottelujen yhteydessä.

Aluehallintovirastoille ja ELY-keskuksille on nykyisin laadittu tulossopimuksen lisäksi hallituksen toimikaudeksi erillinen strategia-asiakirja, joka on kattanut myös Ahvenanmaan valtionviraston. Erillisen strategia-asiakirjan laatimisesta ehdotetaan aluehallintovirastojen ja ELY-keskusten lakauttamisen myötä luovuttavan, mutta vastaavasti kuten Valtion lupa- ja valvontavirastonkin tulossopimuksen kohdalla ehdotetaan, voitaisiin myös Ahvenanmaan valtionviraston tulossopimukseen sisällyttää tarvittaessa toiminnallisen tulossopimuksen lisäksi strategisempi osuus.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tulossopimuksen laatimismenettelystä. Valtiovarainministeriö laatisi tulossopimuksen yhdessä Ahvenanmaan valtionvirastoa toiminnallisesti ohjaavien ministeriöiden ja keskushallinnon virastojen sekä yhteistyössä Ahvenanmaan valtionviraston kanssa. Ahvenanmaan valtionviraston kanssa käytäviin tulosneuvotteluihin voisivat osallistua kaikki toiminnallisesti ohjaavat ministeriöt sekä keskushallinnon virastot ja tulossopimuksen allekirjoittaisivat nykykäytäntöä vastaavasti valtiovarainministeriö ja Ahvenanmaan valtionvirasto.

7 §. Johtaminen ja asioiden ratkaisuvallta. Pykälä sisältäisi säännökset Ahvenanmaan valtionviraston johtamisesta ja asioiden ratkaisuvallasta. Ahvenanmaan valtionvirasto olisi maaherran johtama niin sanottu päällikkövirasto.

Pykälän 1 momentin mukaan Ahvenanmaan valtionvirastoa johtaisi nykytilannetta vastaavasti maaherra. Maaherra toimisi valtionviraston päällikkönä ja sen henkilöstön esimiehenä sekä vastaisi viraston toiminnasta. Virastopäällikkönä maaherra vastaisi valtionviraston toiminnan kehittämisestä ja tuloksellisuudesta sekä tavoitteiden saavuttamisesta. Maaherran nimittämisestä ja eräistä maaherran tehtävistä on säädetty Ahvenanmaan itsehallintolaissa.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että maaherra ratkaisee viraston toimivaltaan kuuluvat asiat, jollei niitä ole säädetty tai työjärjestyksessä määrätty viraston muun virkamiehen ratkaistaviksi. Ahvenanmaan valtionviraston työjärjestyksestä, jolla maaherra voisi delegoida ratkaisuvalltaa muille valtionviraston virkamiehille, säädettäisiin ehdotetun lain 7 §:ssä. Pykälässä säädettäisiin myös maaherran otto-oikeudesta asiaan, jonka hän on työjärjestyksellä delegoinut valtionviraston muun virkamiehen ratkaistavaksi.

8 §. Työjärjestys. Pykälässä säädettäisiin Ahvenanmaan valtionviraston työjärjestyksestä, jonka antaisi maaherra. Työjärjestys sisältäisi määräykset valtionviraston organisaatiosta, hallinnon ja toimintojen järjestämisestä sekä asioiden valmistelusta ja ratkaisemisesta.

9 §. Tuki hallintopalveluiden järjestämisessä. Pykälässä säädettäisiin Ahvenanmaan valtionviraston oikeudesta saada pyynnöstä Valtion lupa- ja valvontavirastolta tukea valtionviraston hallintopalveluiden järjestämisessä. Valtionvirasto vastaisi lähtökohtaisesti itse hallintopalveluistaan, mutta esimerkiksi tietohallintotehtävissä valtionvirastolla saattaa olla tarvetta tukeutua suuremman viraston hallintopalveluihin. Nykyisin on vastaavasti aluehallintovirastoista annetun valtioneuvoston asetuksen 5 a §:n 1 momentissa säädetty, että aluehallintovirastojen hallinto- ja kehittämispalvelut - vastuualueen on annettava tarvittaessa tukea Ahvenanmaan valtionvirastolle vastuualueelle kuuluvissa tehtävissä.

10 §. Virkojen täyttäminen. Pykälä sisältäisi säännökset Ahvenanmaan valtionviraston virkojen täyttämistä. Pykälässä olisi viittaussäännös Ahvenanmaan itsehallintolakiin, jossa säädetään maaherran virkaan nimittämisestä. Lisäksi ehdotetaan säädettäväksi, että Ahvenanmaan valtionviraston muun henkilöstön nimittäisi maaherra. Tämä vastaisi nykytilaa.

11 §. Virka-apu. Pykälässä säädettäisiin Ahvenanmaan valtionviraston velvollisuudesta antaa virka-apua muille viranomaisille ja sen oikeudesta saada virka-apua muilta viranomaisilta. Säännös vastaisi voimassa olevaa aluehallintovirastoista annetun lain 19 §:ää. Pykälän mukaan Ahvenanmaan valtionviraston olisi annettava muille viranomaisille virka-apua, jos sen antamisesta olisi erikseen säädetty. Ehdotettu sääntely tarkoittaisi sitä, että virastolla olisi toimivalta antaa virka-apua toiselle viranomaiselle, mutta vain niissä tapauksissa, joissa virka-apua pyytävällä olisi erityislainsäädäntöön perustuva oikeus saada sitä nimenomaan Ahvenanmaan valtionvirastolta. Pykälän toisen lauseen mukaan Ahvenanmaan valtionvirastolla olisi oikeus saada virka-apua muilta viranomaisilta.

12 §. Pakkokeinot. Pykälässä säädettäisiin Ahvenanmaan valtionviraston pakkokeinoista, joita olisivat sakon uhka, teettämisuhka ja keskeyttämisuhka. Pykälä vastaisi voimassa olevaa aluehallintovirastoista annetun lain 20 §:n säännöstä. Valtionviraston toimivaltaan kuuluvia pakkokeinoja käytettäisiin velvoittamaan asianomainen noudattamaan käskyä tai kieltoa, jonka Ahvenanmaan valtionvirasto tai siltä pakkokeinoasiassa virka-apua pyytävä muu viranomainen on toimivaltansa mukaisesti antanut. Ehdotettu säännös antaisi Ahvenanmaan valtionvirastolle pakkokeinoasiassa yleistoimivallan. Pakkokeinojen käyttö edellyttää luonnollisesti sitä, että Ahvenanmaan valtionvirastolla tai siltä virka-apuun oikeutetulla viranomaisella on toimivalta antaa asiassa velvoittava käsky tai kieltö. Pykälä sisältäisi lisäksi viittaussäännöksen, jonka mukaan Ahvenanmaan valtionviraston muusta pakkokeinoista koskevasta toimivallasta säädetään erikseen.

13 §. Valtion edustaminen. Pykälässä säädettäisiin Ahvenanmaan valtionviraston tehtävästä valvoa tuomioistuimissa ja viranomaisissa valtion etua ja oikeutta. Säännös vastaisi voimassa olevaa aluehallintovirastoista annetun lain 21 §:n säännöstä. Ehdotetun säännöksen mukaan Ahvenanmaan valtionvirasto kantaa ja vastaa valtion puolesta sekä valvoo tuomioistuimissa ja viranomaisissa valtion etua ja oikeutta kaikissa toimialaansa kuuluvissa asioissa sekä sellaisissa asioissa, joissa toimivaltaista viranomaista ei ole laissa erikseen määrätty, jollei toiminnallisesta ohjauksesta vastaavan ministeriön tai keskushallinnon viraston edustaja sitä tee. Valtionvirastolla olisi siten nykytilaa vastaavasti sen tehtäviin liittyvän toimivallan lisäksi yleistoimivalta edustaa valtiota niissä tilanteissa, joissa toimivaltaista viranomaista ei ole laissa erikseen määrätty. Lain 1 §:n mukaisen viraston toimialuetta koskevan säännöksen mukaisesti Ahvenanmaan valtionviraston toimivalta edustaa valtio-

ta rajautuisi alueellisesti Ahvenanmaan maakuntaan. Manner-Suomen alueella vastaava yleistoimivalta kuuluisi Valtion lupa- ja valvontavirastolle.

14 §. Suoritteiden maksullisuus. Pykälässä säädettäisiin Ahvenanmaan valtionviraston suoritteiden maksullisuudesta. Pykälän 1 momentissa olisi viittaussäännös valtion maksuperustelakiin (150/1992). Pykälän 2 momentin mukaan Ahvenanmaan valtionviraston suoritteiden maksullisuudesta säädettäisiin lähtökohtaisesti valtiovarainministeriön asetuksella, jollei toisin ole säädetty. Tämä on perusteltua, koska valtionvirasto kuuluu valtiovarainministeriön hallinnonalalle ja valtiovarainministeriö vastaa valtionviraston yleishallinnollisesta ohjauksesta. Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella säädettäisiin kuitenkin viraston tehtäviin kuuluvien liikenne- ja viestintäministeriön toimialan suoritteiden maksuista kuten esimerkiksi liikennelupien maksuista ja alusrekisterisuoritteista perittävistä maksuista.

15 §. Muutoksenhaku. Pykälässä säädettäisiin muutoksenhausta Ahvenanmaan valtionviraston päätöksiin. Pääsääntönä olisi, että valtionviraston päätöksistä haetaan nykyistä vastaavasti muutosta valittamalla Ahvenanmaan hallintotuomioistuimeen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Ahvenanmaan hallintotuomioistuimen päätökseen saisi hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Ahvenanmaan valtionviraston tehtäviä koskevissa laeissa on eräitä pääsäännöstä poikkeavia muutoksenhakusäännöksiä. Esimerkiksi polttoainemaksusta annetun lain mukaan veronkantoviranomaisena toimivan Ahvenanmaan valtionviraston päätöksestä valitetaan Helsingin hallinto-oikeuteen.

16 §. Voimaantulo. Lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

LAKI AHVENANMAAN VALTIONVIRASTOSTA

1 §

Toiminta-ajatus ja toimialue

Ahvenanmaan valtionvirasto hoitaa monialaisena valtion hallintoviranomaisena lainsäädännön toimeenpano- ja valvontatehtäviä Ahvenanmaan maakunnassa.

2 §

Toimiala ja tehtävät

Ahvenanmaan valtionvirasto hoitaa sille erikseen säädettyjä tehtäviä seuraavilla toimialoilla:

- 1) rekisterihallinto;
- 2) holhoustoimi;
- 3) veronkanto;
- 4) alkoholihallinto;
- 5) liikennehallinto;
- 6) maataloushallinto;

Ahvenanmaan valtionvirasto hoitaa myös muita erikseen säädettyjä oikeusturvatehtäviä.

Ahvenanmaan valtionvirasto vastaa varautumisen yhteensovittamisesta maakunnassa ja siihen liittyvän yhteistoiminnan järjestämisestä siltä osin kuin tehtävät Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) mukaan kuuluvat valtakunnan toimivaltaan.

Ahvenanmaan valtionvirastolla voi olla myös muita erikseen säädettyjä tehtäviä.

3 §

Toimipaikka

Ahvenanmaan valtionviraston toimipaikka sijaitsee Maarianhaminassa.

4 §

Yleishallinnollinen ohjaus

Ahvenanmaan valtionviraston yleishallinnollinen ohjaus kuuluu valtiovarainministeriölle.

5 §

Toiminnallinen ohjaus

Ahvenanmaan valtionvirastoa ohjaa ja valvoo omalla toimialallaan oikeusministeriö, valtiovarainministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö ja työ- ja elinkeinoministeriö tai se keskushallinnon virasto, jonka tehtäväksi ohjaus on erikseen säädetty tai määrätty (*toiminnallinen ohjaus*). Valtiovarainministeriö huolehtii viraston yhteisiä toimintoja ja muita viraston yhtenäisen toiminnan kannalta tarpeellisia toimenpiteitä koskevasta toiminnallisesta ohjauksesta.

6 §

Tulossopimus

Ahvenanmaan valtionviraston toimintaa koskevien yleisten tavoitteiden saavuttamiseksi laaditaan viraston yleistä suunnittelua, ohjausta ja järjestämistä varten tulossopimus. Tulossopimus laaditaan hallituksen toimikaudeksi ja sen sisältö tarkistetaan tarvittaessa vuosittain ottaen huomioon valtiontalouden kehukset ja valtion talousarvio.

Valtiovarainministeriö laatii Ahvenanmaan valtionviraston tulossopimuksen yhdessä virastoa toiminnallisesti ohjaavien ministeriöiden ja keskushallinnon virastojen sekä yhteistyössä Ahvenanmaan valtionviraston kanssa.

7 §

Johtaminen ja asioiden ratkaisovalta.

Ahvenanmaan valtionvirastoa johtaa maaherra. Maaherra vastaa viraston toiminnan kehittämisestä ja tuloksellisuudesta sekä tavoitteiden saavuttamisesta.

Maaherra ratkaisee viraston toimivaltaan kuuluvat asiat, jollei niitä ole säädetty tai työjärjestyksessä määrätty viraston muun virkamiehen ratkaistaviksi. Maaherra voi ottaa ratkaistavakseen asian, jonka viraston virkamies työjärjestyksen mukaan saa ratkaista.

8 §

Työjärjestys

Ahvenanmaan valtionviraston organisaatiosta, hallinnon ja toimintojen järjestämisestä sekä asioiden valmistelusta ja ratkaisemisesta määrätään viraston työjärjestyksellä. Viraston työjärjestyksestä päättää maaherra.

9 §

Tuki hallintopalveluiden järjestämisessä

Ahvenanmaan valtionvirastolla on oikeus pyynnöstä saada Valtion lupa- ja valvontavirastolta tukea Ahvenanmaan valtionviraston hallintopalveluiden järjestämisessä.

10 §

Virkojen täyttäminen

Ahvenanmaan valtionviraston päällikkönä toimivasta maaherrasta säädetään Ahvenanmaan itsehallintolaissa. Ahvenanmaan valtionviraston muun henkilöstön nimittää maaherra.

11 §

Virka-apu

Ahvenanmaan valtionviraston velvollisuudesta antaa muille viranomaisille virka-apua säädetään erikseen. Ahvenanmaan valtionvirastolla on oikeus saada virka-apua muilta viranomaisilta.

12 §

Pakkokeinot

Ahvenanmaan valtionvirasto voi sakon uhalla, teettämisuhalla tai keskeyttämisuhalla velvoittaa asianomaisen noudattamaan käskyä tai kieltoa, jonka Ahvenanmaan valtionvirasto tai siltä pakkokeinoasiassa virka-apua pyytävä muu viranomainen on toimivaltansa mukaisesti antanut. Ahvenanmaan valtionviraston muusta pakkokeinoja koskevasta toimivallasta säädetään erikseen.

13 §

Valtion edustaminen

Ahvenanmaan valtionvirasto kantaa ja vastaa valtion puolesta sekä valvoo tuomioistuimissa ja viranomaisissa valtion etua ja oikeutta kaikissa toimialaansa kuuluvissa asioissa sekä sellaisissa asioissa, joissa toimivaltaista viranomaista ei ole laissa erikseen määrätty, jollei toiminnallisesta ohjauksesta vastaavan ministeriön tai keskushallinnon viraston edustaja sitä tee.

14 §

Suoritteiden maksullisuus

Ahvenanmaan valtionviraston suoritteiden maksullisuudesta ja maksujen suuruudesta on voimassa, mitä valtion maksuperustelaissa (150/1992) säädetään.

Jollei muualla laissa toisin säädetä, Ahvenanmaan valtionviraston suoritteiden maksuista säädetään valtiovarainministeriön asetuksella. Liikenne- ja viestintäministeriön toimialan suoritteiden maksuista säädetään liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella.

15 §

Muutoksenhaku

Jollei muualla laissa toisin säädetä, Ahvenanmaan valtionviraston päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Ahvenanmaan hallintotuomioistuimeen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Ahvenanmaan hallintotuomioistuimen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

16 §

Voimaantulo

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.